

Vermogensplanning

*Is een trust een alternatief
wanneer andere oplossingen
tekort schieten ?* 1

Hoe werkt een trust ? 1

Trustakte 2

Trustvarianten 2

*Hoe kan een trust worden
gebruikt ?* 3

*Biedt het Belgisch recht
mogelijkheden ?* 3

Besluit 4

Trusts en fiduciaire eigendom

Luc Stolle

Is een trust een alternatief wanneer andere oplossingen tekort schieten ?

Een Trust bestaat wanneer een Settlor vermogen juridisch overdraagt aan een Trustee die het beheert ten voordele van Begunstigden. Het gebruik van een Trust kan fiscaal gedreven zijn, maar kan ook gericht zijn op de bescherming van het familievermogen, verzorging van nabestaanden of verkrijgen van anonimiteit.

De Trust vindt zijn oorsprong in het Angelsaksische recht en baseert zich op de splitsing van de juridische en economische eigendom van vermogen. De Trustee verkrijgt de juridische eigendom van het Trustvermogen, maar houdt en beheert dit op fiduciaire basis ten gunste van Begunstigden.

Door de jaren heen is in diverse landen een verfijnd juridisch kader ontstaan om de rechten, de plichten en de verantwoordelijkheden van Trustees alsook de rechten van de Begunstigden vast te leggen.

Hoe werkt een trust ?

In elke Trust zijn er drie belangrijke partijen:

1. De Settlor
2. De Trustee
3. De Begunstigden

Bij het aangaan van een Trust draagt de Settlor vermogen over aan een Trustee met dien verstande dat de Trustee dit Trustvermogen zal beleggen en beheren en het inkomen en wellicht het Trustvermogen op enig moment zal uitkeren aan één of meer Begunstigden. De Begunstigden kunnen gerechtigd zijn tot de opbrengst van het Trustvermogen, tot het Trustvermogen zelf of tot beide. De Settlor kan zelf een Begunstigde zijn van de Trust.

Een Trust bestaat wanneer een Settlor vermogen juridisch overdraagt aan een Trustee die het beheert ten voordele van Begunstigden.

Zowel de Settlor, de Trustee als de Begunstigden kunnen natuurlijke of rechtspersonen zijn. De Begunstigden kunnen in de Trustakte worden aangewezen, maar de Settlor kan de Trustee ook later middels een “letter of wishes” verzoeken bepaalde personen als Begunstigde op te nemen. Voorts kan in de Trustakte een kring van Begunstigden worden opgenomen (bijvoorbeeld: “alle bloedverwanten in directe neerdalende lijn van X”), zodat ook nog ongebornen kinderen of kleinkinderen in de kring van Begunstigden kunnen worden opgenomen. De Settlor kan ter alle tijden zijn “letter of wishes” aanpassen of veranderen.

Een Trust heeft in tegenstelling tot een stichting geen rechtspersoonlijkheid. De essentie van een Trust is de splitsing van de juridische en economische eigendom. Strikt juridisch genomen is de Trustee de eigenaar van het Trustvermogen. De begunstigden worden echter beschermd door een wetgeving die de Trustee verplicht om het trustvermogen op een “verantwoordelijke wijze” te beheren, ten voordele van de Begunstigden.

De Settlor kan een Protector aanwijzen, die de Trustee zal helpen bij het beheer van het Trustvermogen. De Trustakte kan de Protector ook de bevoegdheid geven de Trustee te ontslaan en een nieuwe Trustee te benoemen.

Trustakte

Het is gebruikelijk dat een Trust wordt aangegaan middels een schriftelijke akte, de Trustakte, ook wel “Settlement of Trust”, of “Declaration of Trust” genoemd.

De Trustakte dient niet alleen als bewijs dat er een Trust is aangegaan, maar legt ook de voorwaarden vast waaronder de Trustee het vermogen heeft verkregen en moet beheren. In deze akte worden ook begunstigden en eventueel de Protector bekend gemaakt. In de Trustakte worden ook de rechten van de Begunstigden op uitkeringen van inkomen en Trustvermogen vastgelegd.

Trustvarianten

De meest voorkomende Trustvorm is de Irrevocable Discretionary Trust. Een dergelijke Trust kan niet zomaar ongedaan worden gemaakt en de Trustee heeft de vrijheid om te beslissen wanneer en aan wie er uitkeringen worden gedaan.

Tegenover de Irrevocable Trust staat de Revocable Trust. Deze Trust kan herroepen worden door de Settlor of de Begunstigde.

Hoe kan een trust worden gebruikt ?

Bij het aangaan van een Trust kunnen ook andere argumenten een rol spelen. Denk hierbij aan:

- Anonimiteit, die nog kan worden vergroot;
- Continuïteit bij eigendom en beheer van familievermogen of –bedrijf;
- Fiscale planning of estate planning;
- Uitbreiding van de kring van belanghebbenden;
- Verzorging van echtgenote, kinderen of nabestaanden.

Biedt het Belgische recht mogelijkheden ?

Trusts en fiduciaire eigendom lijken een privilege van de Angelsaksische rechtssystemen. Maar zijn er in ons Belgisch recht vergelijkbare structuren, d.w.z. Trust- of fiduciairrechtelijke structuren die kunnen dienen voor vermogensplanning?

Een aantal uitzonderingen niet te na gesproken kent ons Belgisch recht geen echte Trust, d.w.z. een juridisch “vehikel” zonder rechtspersoonlijkheid waar een persoon (de Trustee) de juridische eigenaar is van een vermogen dat van een ander afkomstig is (de Settlor) en dat een bestemming moet krijgen zoals de Settlor dat heeft neergeschreven in de Trustakte.

Vergelijkbare figuren zijn er wel, maar dan wel in andere rechtstakken. Zo houdt bijvoorbeeld de curator de failliete boedel aan van de gefailleerde, beheert de voorlopig bewindvoerder het vermogen van een minderjarige of een onbekwaamverklarde, enz.

In België kennen we sinds onlangs wel de private stichting. In tegenstelling tot de Trust heeft een private stichting rechtspersoonlijkheid. Het vermogen dat in de stichting wordt ingebracht, wordt en blijft dus eigendom van de private stichting.

De stichter zal in de stichtingsakte een raad van bestuur aanduiden die het ingebrachte vermogen zal beheren en besturen volgens de indicaties van de stichter, doch de raad van bestuur heeft geen enkele bevoegdheid om het vermogen aan te wenden op een manier die niet strookt met het doel van de stichting. Zij kan het vermogen ook niet “uitdelen” aan zogenaamde begunstigen, behoudens wanneer dat strookt met het doel van de private stichting (bijv. het uitdelen van maaltijden aan daklozen, ...).

In principe zal het ingebrachte vermogen dan ook nooit kunnen worden toebedeeld aan private personen. Enkel het zogenaamde “elastiekbeding” dat in de statuten van de stichting kan worden ingeschreven, zal er kunnen voor zorgen dat het ingebrachte vermogen op het ogenblik van de ontbinding van de stichting terugkomt naar de stichter of diens erfgenamen. Hoe dergelijke terugkeer belast zal worden, is evenwel niet duidelijk.

De Trustakte dient niet alleen als bewijs dat er een Trust is aangegaan, maar legt ook de voorwaarden vast waaronder de Trustee het vermogen heeft verkregen en moet beheren. In deze akte worden ook begunstigen en eventueel de Protector bekend gemaakt. In de Trustakte worden ook de rechten van de Begunstigen op uitkeringen van inkomen en Trustvermogen vastgelegd

Ons Belgisch recht kent slechts een beperkt aantal trustachtige figuren.

Toch bieden de private stichting, de burgerlijke maatschap en de commanditaire vennootschap op aandelen veelal een waardig alternatief, vooral voor wat betreft de overdrachtplanning m.b.t. de aandelen van de familievennootschap

MERITIUS

ADVOCATEN - AVOCATS

In het concept van de private stichting is dus geen sprake van Begunstigden zoals dit het geval is bij de Trust. Hoezeer ook de private stichting een vooruitstrevende stap betekent in de richting van fiduciaire eigendom, de mogelijkheden ervan op het vlak van vermogensplanning blijven beperkt.

In de realiteit zal het gebruik van de private stichting gelimiteerd blijven tot de certificatie van aandelen van vennootschappen, waarbij, zoals men weet, de aandelen "ten titel van beheer" door de aandeelhouders worden overgemaakt aan de stichting die in ruil daarvoor certificaten uitgeeft.

Ook de burgerlijke maatschap en de commanditaire vennootschap op aandelen (Comm.VA) kunnen gelibelleerd worden als fiduciaire techniek worden. Bij een Comm.VA is dat bijvoorbeeld het geval wanneer (1) daarin de aandelen van de werkvennootschappen worden ondergebracht, (2) één of meerdere statutaire zaakvoerders worden aangeduid die met de ingebrachte aandelen optreden op de algemene vergadering van de werkvennootschap en (3) de aandelen van de commanditaire vennootschap worden overgedragen (meestal geschonken) aan de leden van de volgende generatie. Ook op die manier creëert men een splitsing van vermogensrechten (aandelen van de Comm.VA die men overdraagt aan de volgende generatie) en zeggenschapsrecht (de statutair zaakvoerder die optreedt met de aandelen van werkvennootschappen).

Besluit

Ons Belgisch recht biedt oplossingen in de vorm van fiduciairrechtige structuren.

Daar waar het Belgisch recht geen soelaas biedt, kan mogelijks beroep worden gedaan op de op het Angelsaksisch recht geïnspireerde trustfiguren.

Onze kantoren

MERITIUS® GENT

Martelaarslaan 402 - 9000 Gent
Tel. +32 (0)9 269 70 70 - Fax +32 (0)9 269 70 71
info.gent@meritius.be

MERITIUS® BRUSSEL

Rue de Hennin, 67-69 - 1050 Brussel
Tel. +32 (0)2 735 60 08 - Fax +32 (0)2 735 67 78
info.brussels@meritius.be

MERITIUS® BERGEN

Rue Ste Gertrude 1 - 7070 Le Roeulx
Tel. +32 (0)64 66 50 12 - Fax +32 (0)64 67 60 93
info.mons@meritius.be

MERITIUS® NAMEN

Avenue Cardinal Mercier 46 - 5000 Namur
Tel. +32 (0)81 744 204 - Fax +32 (0)81 744 207
info.namur@meritius.be

MERITIUS® ANTWERPEN

Jules Moretuslei 374-376 - 2016 Antwerpen
Tel. +32 (0)3 825 55 00 - Fax +32 (0)3 3 825 56 00
info.antwerpen@meritius.be